

A NAGYRAGADOZÓK ÉS A HASZNOS CSÜLKÖS VADFAJOK KAPCSOLATAI A NIMRÓD SPORT VADÁSZ ÉS HORGÁSZ EGYESÜLET VADÁSZTERÜLETEIN

Készítette: **János Zsolt**, vadgazda mérnök MSc, levelező tagozat, Csíkszereda
Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet
Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék

Belső konzulens: **Prof. Dr. Heltai Miklós** egyetemi tanár, Magyar Agrár- és
Élettudományi Egyetem, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet,
Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék

Az Európai Unióban a nagyragadozók védelmére, az állományaik megőrzése érdekében azok az országok küzdenek ahonnan ezek a fajok valamilyen okból kifolyólag kihaltak, ez lehet a helytelen vadgazdálkodás, az élőhelyeik leszűkítése a nagyobb mezőgazdasági területek kialakítása miatt vagy egyéb ismeretlen tényezők által. Az Unión belül Románia az a célország, amelyben az Európában „valaha” élt minden nagyragadozó megtalálható a mai napig. A Nimród Sport Vadász és Horgász Egyesület vadászterületei bele esnek a nagyragadozók európai állományának a védelmében. Mindkét vadászterület amelyeken a vadászegyesület gazdálkodik, nagyvadás vadászterületnek van besorolva Romániában, tehát itt a Kárpátok vonulatában megtalálhatóak a nagyragadozók mint a barna medve, farkas és a hiúz, a csülkös vadak közül a gímszarvas, vaddisznó és az őz.

Vadgazdálkodás szempontjából mindig kíváncsi voltam, a nagyragadozók és a csülkös vad közötti kapcsolatokról egy vadászterületen belül. De mivel nagyok a vadászterületek ezért kiválasztottam mindkét területen olyan helyeket (mindegyik vadászterületen 5 helyet), ahol etetést is folytattam. A kijelölt helyen egy 2000 m² körzetben, el volt helyezve egy szóró (automata, vagy esetenként a földre volt kiszórva a takarmány), egy etető a szarvasok vagy őzek részére és egy magasles a megfigyelések céljára. Minden egyes szóró mellé, egy vadkamera volt elhelyezve, amelyik figyelte a szórón levő vadmozgást. Ezeket a megfigyeléseket 2016-tól, 2022-ig végeztem. Ez idő alatt nagyszámú kép és adat gyűlt össze. A megfigyelésbe segítettek a hivatásos vadászok és a vadászkollegák is.

A szabály, amit betartottunk, délután a fent említett óráig kiraktuk a takarmányt, körbe jártuk (10 m-, 30 m-, 50 m-, 70 m-, 100 m-es körzetben) az etetőt és feljegyeztük, hogy milyen vadnyomokat láttunk, milyen ürülékeket találtunk, vagy egyéb egyértelműen azonosítható hátrahagyott életnyomot. Aztán elfoglaljuk a magaslesen a helyet, csendben maradunk, figyelünk és addig az óráig maradunk a magaslesen amíg be tudjuk azonosítani a vadat. A téli hónapokban könnyebb a nyom olvasás a hóban, a nyári hónapokban a sárban, fűben, mohában, hagyott nyomok után tájékozódunk. Ezeket az adatokat a hivatásos vadász meg a vadász kollega továbbította nekem telefonon vagy írott formában, amit én lejegyeztem az én adataim mellé. Így alakult ki a két vadászterületen a 10 db szóróról gyűjtött adatoknak az eredményei, ami akár úgy is jellemezhető, mint a *ragadozó és zsákmánya közötti kapcsolat*.

Mivel a vadászati tilalom és az Unió belüli szigorú védelem miatt a ragadozók számának az emelkedése egy idő után meghaladja a zsákmány szaporodási képességét, az én esetemben a csülkös vad szaporodási képességét, akkor a gímszarvas, vaddisznó és az őz állomány lecsökken és ezzel csökken a medve, farkas és a hiúz táplálék mennyisége is. Az összegyűjtött adataimból kitűnik, hogy a nagyragadozóknak milyen kapcsolatuk van a csülkös vaddal a táplálékbiztosított helyen az évszaknak megfelelő hónapjaiban. Az elmúlt hét év eredményei azt mutatják, hogy az év eleji hónapokban, mint a január és a február, a barna medve nem, vagy csak esetenként egy-egy példány keresi fel a szórót, élelemszerzés szempontjából. Ennek egyik fő oka az, hogy a barna medve télen alszik (hibernál). Ezzel ellentétben a farkas és a hiúz látogassák a szórókat, ahol ebben a két hónapban nagy számban megtalálhatóak a szarvasok és

az őzek. Itt ezeken a helyeken biztosabb a táplálékszerzés számukra. A helytelenül kezelt ragadozópopuláció, azaz a nem megfelelő kor és ivararányban tartott medve populáció Romániában komoly gondokat vetít előre.

Végső konklúzióként érdemes megjegyezni, hogy a konokul és fejetlenül történő, egy fajra irányuló védelem következményei drasztikusak lehetnek egy a Kárpátokéhoz hasonló, kényes ökoszisztémában. Híres nagyragadozó populációink csak akkor maradhatnak meg a kívánatos mennyiségben és szerkezetben, ha erőfeszítéseket teszünk más, az adott ökoszisztémában szereplő, és a ragadozófajokkal kölcsönhatásban levő fajokkal való gazdálkodásra. Ennek sikere talán mindenekelőtt az itt élő ragadozók és zsákmányállatok interakcióinak a megértésén múlik.

Ne feledjük el, hogy a romániai és így a székelyföldi jelentős nagyragadozó állományok egészen a XXI. század második évtizedének közepéig jelentős vadászati nyomás mellett alakultak ki, maradtak fent, és növekedtek.